

«Розстріляні мрії...» до Дня пам'яті «Небесної Сотні»



Ангели Майдану

*Господь на небі мав свій план,
Не міг дивитись на руїни.
Тому покликав на Майдан
Синів і дочок України.*

*Він ніс з-за хмар усім любов.
Навчав добра, як в дні минулі.
Та пролилась безвинна кров,
Вп'ялись в серця свинцеві кулі.*

Неля Кінзерська

20 лютого в Україні відзначають День пам'яті Героїв Небесної Сотні. Цей День відзначається щороку 20 лютого згідно з указом Президента від 11 лютого 2015 року «Про вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні». Саме в ці дні, під час Революції Гідності, протистояння між українським народом і тодішнім режимом сягнуло свого піку. 20 лютого 2014 року загинуло найбільше активістів Майдану.

Сумний список Небесної Сотні відкрився 22 січня 2014 року, коли від вогнепальних поранень під час сутичок у центрі столиці, загинули активісти Майдану Сергій Нігоян та Михайло Жизневський. Того ж дня в лісі під Києвом було знайдено тіло зі слідами тортур активіста Юрія Вербицького. До 18 лютого 2014 року вже налічувалось 9 загиблих. З 18 по 20 лютого на Майдані загинуло найбільше людей – 78 осіб, після 20 лютого – ще 20. Усі вони увійшли до меморіалу борців за українську незалежність – до Небесної Сотні. 105 Героям Небесної Сотні посмертно надано звання Герой України, а троє іноземців – громадянин Білорусі Михайло Жизневський та громадяни Грузії Зураб Хурція і Давид Кіпіані – посмертно нагороджені орденами Героїв Небесної Сотні.

17 лютого 2021 року Верховна Рада визнала Революцію Гідності одним із ключових моментів українського державотворення та виразником національної ідеї свободи. Об'єднання українців 2014 року дало змогу відстояти свої права, свободи й цінності. Про це йдеться у дописі Прем'єр-міністра Дениса Шмигала з нагоди Дня Героїв Небесної Сотні. «Вільна європейська Україна. Таку мету відстоювали українці під час Революції Гідності. І за цю мету віддали своє життя Герої Небесної Сотні. Єднання українців у 2014 році не дало нашій державі звернути з цивілізованого, демократичного, європейського шляху розвитку. Попри залякування, попри злочинні накази режиму, народ об'єднався та відстояв свої права, свободи й цінності», - підкреслив глава уряду.

Водночас він наголосив, що сьогодні єднання народу також як ніколи важливе. «Нас єднає віра та впевненість в Україні та українській армії. І пам'ять про подвиг наших українських Героїв. Небесній Сотні вдячні за свободу», - сказав Шмигаль. 20 лютого Україна вшановує пам'ять Героїв Небесної Сотні. Людей, що мужньо і хоробро відстоювали нашу незалежність та нашу єдність. Людей, які вкотре довели, що Україна завжди боротиметься за свою свободу. Сміливість Героїв Небесної Сотні стала історією для нового курсу нашої держави. Тоді хід історії України було змінено, бо разом із героями піднялися мільйони українців. Трагічні події зими 2014-го міцно закарбовані в пам'яті не тільки жителів України, а й світу. Тож тепер ні в кого немає сумніву, що ми можемо нашу Батьківщину захистити.

20 лютого 2014 року стало не просто датою чергової офіційної події в календарі, а своєрідною точкою неповернення до пострадянської моделі відносин між владою та суспільством, до старих корупційних схем, а також маркером протидії «багатовекторності», а насправді – проросійському тяжінню у зовнішньополітичному курсі. Адже за все це не просто стояли люди на Майдані, за це заплачено дуже велику ціну – людські життя. З метою вшанування пам'яті громадян, які загинули під час Революції Гідності у боротьбі за ідеали демократії, права та свободи людини, європейське майбутнє України та завдяки яким було змінено хід історії нашої держави, встановлено День Героїв Небесної Сотні. Пам'ять про подвиг Небесної Сотні вшановується під гаслом «Вдячні за свободу!».

Ресурси інтернет за темою:

1. Балабан Ростислав. Майдан як політичний інститут / Ростислав Балабан // Наук. записки. – 2018. – Вип. 2 (76). – С. 113-131. – Режим доступу : https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/balaban_maidan.pdf (дата звернення 29.01.2023).

У статті простежена генеза Майданів, що мали місце в Україні від початку 1990-х років до сьогодні. Нині не викликає заперечень той факт, що Майдан як особливий український феномен, набуває основних ознак своєрідного політичного інституту. Сьогодні можна стверджувати, що Майдан став данністю політичної історії, посів помітне місце в історичній пам'яті. Зазначимо, що Майдан - це не винахід сьогоднішнього. Описуючи буремні події початку ХХ століття, поет П. Тичина склав такі рядки: «На майдані коло церкви революція іде».

2. Білик Г. М. Ораторія «Небесна Сотня» Богдана Бойчука як монументальний зразок української майданної поезії / Г. М. Білик // Молодий вчений. – 2016. - № 6. – С. 350-353. – Режим доступу :

https://www.academia.edu/27043916/ОРАТОРІЯ_НЕБЕСНА_СОТНЯ_БОГДАНА_БОЙЧУКА_ЯК_МОНУМЕНТАЛЬНИЙ_ЗРАЗОК_УКРАЇНСЬКОЇ_МАЙДАННОЇ_ПОЕЗІЇ
(дата звернення 28.01.2023).

У статті науково осмислено ідейно-художні особливості ораторії «Небесна Сотня» Богдана Бойчука в контексті української літератури про Євромайдан. Закцентовано оригінальну жанрову поетику твору.

3. Бут Валентин. «Хтось сказав: це ж Небесна Сотня йде на небо за Україну...» / Валентин Бут // Кримська світлиця. – 2014. – 28 лют. (№ 8-9). – С. 1-6. – Режим доступу : http://svitlytsia.crimea.ua/ks_8_9_14.pdf (дата звернення 01.02.2023).

Вони були учасниками й свідками Майдану – етапу «народження нової нації». Майдан, поза сумнівом, стане одним із важливих символів української новітньої історії. Загалом від початку Революції Гідності було вбито понад сотню цивільних громадян. Пізніше їх почали називати «Небесною Сотнею».

4. Бондарчук Т. В. Кохання, розстріляне снайпером / Т. В. Бондарчук. – Хмельницький : Поліграфіст-2, 2014. – 320 с. – Режим доступу : https://nebesnasotnya.com/pdf/Tetyana-Bondarchuk_Kohannya-rozstrilyane-snajperom.pdf (дата звернення 25.01.2023).

Книга Тетяни Бондарчук «Кохання, розстріляне снайпером», до якої ввійшли спогади автора про коханого чоловіка, Героя Небесної Сотні, Героя України, патріота, голову Старокостянтинівської міської організації ВО «Свобода», націоналіста, члена виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, вчителя фізики Старокостянтинівської гімназії, почесного громадянина міста Старокостянтинів, та спогади побратимів, свободівців, друзів, однодумців, соратників, колег, учнів, громади міста Старокостянтинів про Людину, яка віддала своє життя за майбутнє України, загинула на вул. Інститутській у Києві, рятуючи поранених, 20 лютого 2014 року.

5. Гісем О. В. Історія України (рівень стандарту) : підручник / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. – Харків : Ранок, 2019. – 288 с. : іл. – Режим доступу : <http://dcmaup.com.ua/assets/files/istoriya-ukraini-riven-standartu-pidruchnik-dlya-11-klasu.pdf> (дата звернення 31. 01.2023).

У підручнику подано загальну характеристику історії України по періодах, висвітлено процес становлення української державності, широку панораму історичного минулого українського народу. Події листопада 2013 - лютого 2014 р. отримали назву Революція Гідності, а 107 героїв, що загинули в боротьбі проти диктатури, назвали Небесною Сотнею. Усім їм було посмертно присвоєно звання Героя України.

6. Горішна Г. М. Поезія Майдану у дискурсі української революційної поезії ХХ-ХХІ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Г. М. Горішна ; М-во освіти та

науки України, Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Київ, 2018. – 23 с. – Режим доступу :

https://tnpu.edu.ua/naukova-robota/documents-download/k58-053-02/aref_Horishna.pdf (дата звернення 20.01.2023).

Вивчення української літератури в умовах сучасного літературного процесу передбачає всебічне осмислення художніх явищ зламних історичних періодів із позиції їх естетичної вартості. Саме з цього погляду ґрунтовний аналіз поезії Революції Гідності набуває особливої ваги і своєчасності, оскільки дає змогу виразно простежити взаємозалежність тих внутрішніх і зовнішніх чинників, які у той чи той спосіб вплинули на творчість українських письменників, активних учасників і безпосередніх очевидців революційних подій в Україні 2013-2014 років. Поетичні тексти Революції Гідності, породжені емоційними потрясіннями нації, свідомим і неусвідомленим сприйняттям катастрофічних подій.

7. Денисенко В. І. Формування та функціонування в Україні політичного режим Віктора Януковича (2010-2014 рр.) : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / В. І Денисенко ; М-во освіти та науки України, Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2021. – 43 с. – Режим доступу:

http://phd.znu.edu.ua/page//aref/01/Denisenko_aref.pdf (дата звернення 07.02.2023).

Янукович не збирався повної мірою виконувати домовленості 18 лютого 2014 р. Відновилися масштабні сутички, а силовики отримали наказ про зачищення Майдану. Зустріч із лідерами опозиції В. Кличком, А. Яценюком та О. Тягнибоком мала відбутися на вигідних для влади умовах, із позиції сили. Однак оточення Януковича недооцінило силу спротиву протестувальників. Попри вбивства, «майданівці» змогли втримати свої позиції та перейти в контрнаступ. Загалом від початку Революції Гідності було вбито понад сотню цивільних громадян. Пізніше їх почали називати «Небесною Сотнею».

8. До Дня Героїв Небесної Сотні (20 лютого) : інформ.-метод. матеріали. – Київ : [б. в.], 2021. – 53 с. – Режим доступу :
<https://udcpo.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/Інформаційно-методичні-мат..pdf> (дата звернення 26.01.2023).

З метою шанування пам'яті громадян, які загинули під час Революції Гідності у боротьбі за ідеали демократії, права та свободи людини, європейське майбутнє України та завдяки яким було змінено хід історії нашої держави, встановлено День Героїв Небесної Сотні. Пам'ять про подвиг Небесної Сотні шанується під гаслом «Вдячні за свободу!».

9. Історія України : підручник для студентів неіст. спец. вищ. навч. закл. / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.] ; за заг. ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : Вид-во ЧДТУ, 2016. – 644 с. – Режим доступу :

<https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/13039/1/020063092.pdf> (дата звернення 25.01.2023).

У підручнику подано загальну характеристику історії України по періодах, висвітлено процес становлення української державності, широку панораму історичного минулого українського народу. Авторський колектив зробив акцент на політичному аспекті історії України.

10. Капшученко Юлія. Майдан. Свобода. Гідність / Юлія Капшученко // Слово Просвіти. – 2021. – 18-30 листоп. (№ 46-47). – С. 2. – Режим доступу : <http://slovoprosvity.org/wp-content/uploads/2021/11/46-47-1150-1151-18-30-lystopada-2021.pdf> (дата звернення 26.01.2023).

Це був час великого єднання сили духу, людей, одержимих відстоювати своє право бути гідними – у своїй країні, на своїй землі, заради свого майбутнього. Двічі в ХХІ столітті українці дивували світ своєю мужністю, самопожертвою і непереможним прагненням бути вільними людьми у вільній, демократичній країні.

11. Киридон А. М. Євромайдан / Революція Гідності : причини, характер, основні етапи / А. М. Киридон // Історична пам'ять. – 2015. – Вип. 33. – С. 17-32. – Режим доступу : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4395/1/Kiridon.pdf> (дата звернення 20.01.2023).

Євромайдан / Революція Гідності став наймасштабнішою подією в новітній історії України, засвідчивши також нові зсуви в колективній свідомості суспільства. Більшість експертів маркують вихід людей на вулиці в листопаді 2013 року, після відмови уряду підписати Угоду про Асоціацію з Європейським Союзом, як цивілізаційний вибір. Майдан став одним із важливих символів української новітньої історії. Загалом від початку Революції Гідності було вбито понад сотню цивільних громадян.

12. Ковалевська І. Ірина Ковалевська: «Війна почалась на Майдані» : [інтерв'ю з учасницею Революції Гідності Іриною Ковалевською] / спілкувалася Неля Шпулак // Суспільне Новини : сайт. – 21 листоп. 2022 р. – Режим доступу : <https://suspilne.media/321916-vijna-pocalas-na-majdani-spogadi-ucasnici-revolucii-gidnosti-irini-kovalevskoi/> (дата звернення 28.01.2023).

Ірина Ковалевська з Героями Небесної Сотні. Хмельницький, Алея Героїв на центральній вулиці Проскурівській, листопад 2022 року. Більше ста людей загинуло на Майдані, багато зникли безвісти, але ми – послідовники, ми боремося за ці ідеали, ми ніколи не відступимось від них, якби нам важко не було. Тому сьогодні я кажу: «Слава Героям Майдану, Слава Небесній Сотні і всім тим, хто загинув за Незалежність України, за її майбутнє, за краще життя наших дітей», - говорить Ірина.

13. Кондратюк Костянтин. Новітня історія України (1945–2020 роки) : навч. посіб. / Костянтин Кондратюк, Володимир Качмар ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 212 с. – Режим доступу : https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/1603042997135_Verstka_Kachmar.pdf (дата звернення 25.01.2023).

Висвітлено новітню добу української історії, яка охоплює період від повоєнної відбудови до «перебудови» М. Горбачова та здобуття Україною незалежності, а з 1991 року – процес розвитку незалежної держави України. Події листопада 2013 - лютого 2014 р. отримали назву Революція Гідності, а 107 героїв, що загинули в боротьбі проти диктатури, назвали Небесною Сотнею.

14. Курков Андрій. Фрагменти із щойно виданого в Україні «Щоденника Майдану» / Андрій Курков // Культура. – 2015. – 13-19 лют. (№ 7). – С. 7-8. – Режим доступу : https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a4/Culture_and_life%2C_07-2015.pdf (дата звернення 01.02.2023).

До річниці трагічних подій, що тривали на головній площі країни з 18 до 20 лютого 2014 року, видавництво «Фоліо» випустило книгу всесвітньо відомого українського письменника Андрія Куркова «Щоденник Майдану». Це документ, представлений у вигляді особистого щоденника, який описує життя в Києві і в країні під час Євромайдану, під час окупації Криму і після цих подій.

15. Лазарович М. В. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу»: Україна в боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації (2014–2018 роки) / М. В. Лазарович. – Ічня : Формат, 2018. – 340 с. – Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Lazarovych_Mykola/Dushu_i_tilo_my_polozhym_za_nashu_svobodu_Ukraina_v_borotbi_prot_y_zbroinoi_agresii_Rosiiskoi_Federat.pdf? (дата звернення 30.01.2023).

Найбільшого загострення події на київському Майдані набули 18–20 лютого 2014 року, коли загинуло близько ста осіб, головним чином протестувальників. Усіх загиблих, що захищали конституційні засади демократії, права та свободи людини під час Революції гідності, символічно названо Небесною Сотнею та помертньо удостоєно звань Герой України з нагородженням орденами «Золота Зірка».

16. Лижичко Р. Руслана Лижичко: «Коли виходжу на мороз, дивуюся, як минулого року ми могли вистояти...» : [інтерв'ю з активісткою Євромайдану Русланою Лижичко] / спілкувалася Тетяна Коняєва // Високий замок : сайт. – 08 груд. 2014 р. – Режим доступу : <https://wz.lviv.ua/interview/129577-ruslana-lizhichko-koli-vikhodzhu-na-moroz-divuyusya-yak-minulogo-roku-mi-mogli-vistoyati> (дата звернення 05.02.2023).

З листопада 2013 року Руслана – одна з активісток Євромайдану. Стояла на морозі цілодобово, підтримувала мітингувальників. Коли ситуація у країні докорінно змінилася, почалися воєнні дії, Руслана продовжила свою громадську діяльність. «Це ненормально, що минув рік, як під час Революції гідності по-звірячому було вбито понад сто ні в чому не винних молодих людей, а СБУ ніяк не знайде злочинців і не посадить їх за ґрати. Мені це болить».

17. Майдан. Свідчення Київ, 2013–2014 роки / авт. кол. : Олена Андрєєва, Уляна Головач, Леся Лисенко, Наталія Риндюк, Леонід Фінберг (керівник) ; за ред. Леоніда Фінберга та Уляни Головач. – Київ : Дух і Літера, 2016. – 784 с. – (Бібліотека спротиву, бібліотека надії). – Режим доступу : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9571/Maidan_Svidchennia.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 26.01.2023).

Ця книга – добірка свідчень про події Революції Гідності в Україні (листопад 2013–лютий 2014 років). Зібрано та публікуються розповіді оборонців, медиків, священиків, митців – людей різного віку та фаху, мешканців практично всіх регіонів країни. Вони були учасниками й свідками Майдану – етапу «народження нової нації». Майдан, поза сумнівом, стане одним із важливих символів української новітньої історії. Загалом від початку Революції Гідності було вбито понад сотню цивільних громадян. Пізніше їх почали називати «Небесною сотнею».

18. Майдан від першої особи. 45 історій Революції Гідності / упоряд. : Тетяна Ковтунович, Тетяна Привалко. – Київ : К.І.С., 2015. – 320 с. – Режим доступу : http://old.uinp.gov.ua/sites/default/files/maidan_vid_pershoy_osoby.pdf (дата звернення 26.01.2023)

Євромайдан / Революція Гідності став наймасштабнішою подією в новітній історії України, засвідчивши також нові зсуви в колективній свідомості суспільства. Більшість експертів маркують вихід людей на вулиці в листопаді 2013 року, після відмови уряду підписати Угоду про Асоціацію з Європейським Союзом, як цивілізаційний вибір. У збірнику подані фрагменти спогадів учасників протестних акцій.

19. Михайлів Микола. З Небесною Сотнею в серці / Микола Михайлів // Бучанські новини. – 2016. – 17 лют. (№ 7). – С. 2. – Режим доступу : <file:///C:/Users/123/Downloads/bn-7.pdf> (дата звернення 01.02.2023).

Сьогодні для нас словосполучення «Небесна Сотня» є символічним. Воно увібрало імена і подвиг кожного, хто віддав своє серце служінню Україні. Але народилося воно не раптово, а визрівало роками боротьби українських патріотів. І коли пані Тетяна 21-го лютого, стоячи біля центральної сцени Євромайдану, вигукнула: «Господи! Та це ж Небесна Сотня!», то ці слова виринули з глибини її свідомості.

Пані Тетяна впевнена, що духовний Майдан, який живе в серцях українців, збирає нас до купи, де б ми не були. А Євромайдан 2013- 2014 був стартом цього духовного єднання нації.

20. Мусієнко Наталія. Мистецтво Майдану / Наталія Мусієнко ; під ред. : В. Алексанич, О. Прокопчук. – Київ : [б. в.], 2015. – 100 с. – Режим доступу : http://www.mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Moussienko_MAIDAN_ART.pdf (дата звернення 26.01.2023).

Майдан назвали Революцією Гідності, і це зобов'язує. Ті, хто раніше байдуже ставилися до сфери політики, оминали її, зрозуміли, що все в Україні є спільною справою. Українці відчувли відповідальність за те, що діється в державі. Так само і

митці. Майдан, наравду, став втіленням креативу. Мистецтво оберігає пам'ять про Майдан для прийдешніх поколінь. Ця робота ще не завершена, вона триває, і книга «Мистецтво Майдану» є її вагомою частиною.

21. Небесна Сотня. Герой України Анатолій Жаловага / авт.-упоряд. : Олег Полянський, Руслана Труба. – Львів : Вид-во ЛДУФК, 2019. – 16 с. – Режим доступу : <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/19462/1/Небесна%20сотня.pdf> (дата звернення 28.01.2023).

В нарисі йдеться про одного з Героїв Небесної Сотні, випускника Львівського ДУФК, Антолія Жаловагу, який загинув на Київській барикаді від кулі ворожого снайпера під час Революції Гідності.

22. Офіцинський Ю. Сучасна російсько-українська війна (за матеріалами газети «The New York Times» 2013 – 2017 років) : монографія / Ю. Офіцинський ; Нац. спілка краєзнавців України. – Ужгород : РІК-У, 2018. – 312 с. – Режим доступу : <https://nsku.org.ua/wp-content/uploads/2018/08/vijna2014.pdf> (дата звернення 25.01.2023).

У монографії відображені результати наукових досліджень, які виконані автором на кафедрі історії України Ужгородського національного університету. На Майдані 18–20 лютого 2014 р. загинуло понад сто протестувальників і 17 міліціонерів через використання снайперів і бойових набоїв українською владою. Після 21 лютого 2014 р. в Києві встановилася нова легітимна влада. «Небесна сотня» – це початок відліку становлення України як дійсно незалежної держави. Незалежність просто так не дається нікому – вона здобувається, винятково у важкій, кривавій і, як правило, несправедливій боротьбі.

23. Поетична енциклопедія. Герої майдану. Т. 1 / упоряд. О. Федішин. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2016. – 230 с. – Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Fedyshyn_Oksana/Poetychna_entsyklopediia_Heroi_Maidanu.pdf? (дата звернення 26.01.2023).

«Книжка, написана любов'ю і слізьми». Книжка «Поетична енциклопедія. Герої Майдану» укомплектоване збірками віршів по регіонах України, де проживали полеглі патріоти, алфавітно впорядковане видання містить поетичні присвячення кожному герою Небесної Сотні – Герою України, удостоєному ордена «Золота Зірка».

24. Поліщук Ярослав. Ефект Євромайдану і література / Ярослав Поліщук // Слово і час. – 2015. - № 10. – С. 3-17. – Режим доступу : <https://il-journal.com/index.php/journal/article/view/409> (дата звернення 05.02.2023).

Суспільно-політичний аспект. Євромайдан, або українська Революція гідності, що відбулася в листопаді 2013 – лютому 2014 року) став знаменною подією не лише в сучасній Україні, а й у ширших координатах сучасного світу. Ця подія вписана в глобальну культуру нашого часу численними ресурсами, але головне, вона стала глобальною через поширення інформації у медійному середовищі. Сьогодні Майдан – це іміджевий ідентифікатор нашої країни у світі.

25. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України : наук.-метод. матеріали / Головка В., Палій О., Черевко О., Янішевський С. ; за заг. ред. П. Полянського. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту ім. Б. Грінченка, 2015. – 36 с. – Режим доступу : <https://old.kyivcity.gov.ua/files/2016/11/21/Revolyucziya-gidnosti.pdf> (дата звернення 26.01.2023).

Починаючи з осені 2013 року, в Україні відбуваються революційні зміни. Громадяни відстояли права людини і демократичні свободи, зроблені реальні кроки на шляху до європейської інтеграції. Загалом від початку Революції Гідності було вбито понад сотню цивільних громадян. Пізніше їх почали називати «Небесною сотнею».

26. Сасин Г. В. Обґрунтування сучасного типу революцій в транзитному суспільстві на прикладі України : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Г. В. Сасин ; М-во освіти та науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2015. – 173 с. – Режим доступу : https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/v_sasyn.pdf (дата звернення 25.01.2023).

В сучасній історії України немає видатніших героїв, ніж Воїни «Небесної сотні». Хтось із них свідомо був готовий віддати життя за вільну Україну, хтось зробив це неочікувано як для себе, так і для своїх близьких – але вони це зробили. Вони віддали життя за свою державу, за її волю, за незалежність. Не кожен це може зробити, а ці змогли. «Небесна сотня» – це початок відліку становлення України як дійсно незалежної держави. Незалежність просто так не дається нікому – вона здобувається, винятково у важкій, кривавій і, як правило, несправедливій боротьбі.

27. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / [Г. В. Боряк (кер. авт. кол.), В. В. Головка (координатор проекту), В. М. Даниленко, С. В. Кульчицький, О. М. Майборода, В. А. Смолій (відп. ред.), Л. Д. Якубова, С. О. Янішевський] ; НАН України ; Ін-т історії України. – Київ : Ніка-Центр, 2016. – 796 с. – Режим доступу : <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-521-686-5/978-966-521-686-5.pdf> (дата звернення 28.01.2023).

Праця «25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави» пропонує новий погляд на історію України після 1991 р. Новітній період розглянутий під кутом активності українського суспільства, піки якої приходилися на три революції – Революцію на граніті, Помаранчеву революцію та Революцію гідності. Кожна з них надавала потужні імпульси для розбудови держави.

Інші ресурси інтернет

28. Ангели Майдану [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=VIFAIHrHhb0> (дата звернення 01.02.2023).

Горить свіча і пам'яті сльоза, Додолю з неї краплями стікає, Земля ридає, плачуть небеса, Майдан Героїв з почесною ховає.

29. Вірш – Небесна [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=QuG9W5sM5hA> (дата звернення 01.02.2023).

Янголи, які тримають на своїх крилах небо, що падає... Вічна пам'ять їм. Герої... Патріоти... Люди, які повинні бути прикладом для всіх нас. Вони загинули за нас, за країну, за свободу...

30. Діти Небесної Сотні: слова тих, чий батьки загинули на Майдані [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=xr5aDd28ldQ> (дата звернення 01.02.2023).

Діти Небесної Сотні: слова тих, чий батьки загинули на Майдані. Три роки після розстрілів на Майдані. Чергова дата, яка змушує усіх нас вкотре проводити ревізію: чого домоглися? Чи такою, як є зараз, хотіли бачити Україну ті, хто безстрашно помирав за неї у лютому 2014-го? Сьогодні ми вирішили дати слово тим, заради кого герої Небесної Сотні йшли під кулі – їхнім дітям. Чим живуть? У що вірять? Що вони хотіли б сказати своїм татам, які не повернулися з Майдану.

31. До Дня Героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] // Державний архів Харківської області : сайт. – Режим доступу : http://archives.kh.gov.ua/?page_id=18966 (дата звернення 25.01.2023). – Назва з екрана.

Представлено on-line виставку документів, присвячену до Дня Героїв Небесної Сотні, підготовлену Державним архівом Харківської області спільно з Харківською державною Науковою бібліотекою ім. В. Г. Короленка. Представлені матеріали з Колекції документів про харків'ян – учасників Революції Гідності восени 2013 – взимку 2014 року, що зберігається в Державному архіві Харківської області та видання з фондів Державної Наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка.

32. Інформаційно-методичні матеріали до Дня Героїв Небесної Сотні, розроблені Національним музеєм Революції Гідності [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті : сайт. – Режим доступу : <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/viyskovym/informaciyno-metodychni-materialy-do-dnya-geroyiv-nebesnoyi-sotni-rozrobleni-nacionalnym-muzeyem-revolyuciyi-gidnosti> (дата звернення 25.01.2023). – Назва з екрана.

33. Інформаційні матеріали до Дня Героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті : сайт. – Режим доступу : <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/zhurnalistam/informaciyni-materialy-do-dnya-geroyiv-nebesnoyi-sotni> (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.

Цього дня вишановуємо пам'ять про тих громадян, завдяки яким змінено перебіг історії нашої держави. Більшість із них віддали своє життя під час подій Революції Гідності (листопад 2013 року – лютий 2014 року), інші загинули пізніше – у березні та

квітні 2014 року, захищаючи ідеали демократії, відстоюючи права та свободи людини, європейське майбутнє України.

34. На алеї Героїв Небесної Сотні відбулася акція "Ангели пам'яті" [Електронний ресурс] // Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – музей Революції Гідності : сайт. – Режим доступу : <https://www.maidanmuseum.org/uk/node/2085> (дата звернення 31. 01.2023). – Назва з екрана.

8 лютого на Алеї Героїв Небесної Сотні у Києві відбулася щорічна тиха акція «Ангели пам'яті», під час якої на спомин про загиблих майданівців розвісили паперових янголів на гілках дерев, що були свідками розстрілів.

35. Наказ Міністерства освіти і науки України, м. Київ від 12 вересня 2022 р. № 809 Про оголошення у 2022 році конкурсу на здобуття державних іменних стипендій найкращим молодим вченим для увічнення подій Революції Гідності та вшанування подвигу Героїв України – Героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України : сайт. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-ogoloshennya-u-2022-roci-konkursu-na-zdobuttya-derzhavnih-imennih-stipendij-najkrashim-molodim-vchenim-dlya-uvichnennya-podij-revolyuciyi-gidnosti-ta-vshanuvannya-podvigu-geroyiv-ukrayini-geroyiv-nebesnoyi-sotni> (дата звернення 31. 01.2023). – Назва з екрана.

36. Небесна сотня [Електронний ресурс] / Вікіпедія : сайт. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B5%D0%B1%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%BE%D1%82%D0%BD%D1%8F (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.

37. Небесна Сотня [Електронний ресурс] / Енциклопедія сучасної України : сайт. – Режим доступу : <https://esu.com.ua/article-72671> (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.

38. Небесна Сотня. Список загиблих, складений 25 лютого 2014 року [Електронний ресурс] // Радіо Свобода : сайт. – Режим доступу : <https://www.radiosvoboda.org/a/25276530.html> (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.

Розстріляні силовиками Віктора Януковича учасники Революції Гідності. Україна, Київ. 20 лютого 2014 року. Список загиблих складений на основі даних, зібраних «Євромайданом SOS», МОЗ, МВС, медиками Майдану, журналістами Радіо Свобода та інших ЗМІ.

39. Небесна Сотня. Зима, що нас змінила [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу :

<https://www.youtube.com/watch?v=h6XQYnTcg28> (дата звернення 28.01.2023).

Перший фільм «Небесна сотня» з циклу документальних фільмів «Зима, що нас змінила». Це історія про тих, хто загинув за свободу і за власну державу. Досі невідомо скільки людей насправді входить до Небесної Сотні ... Це не тільки ті, кого вбили в центрі української столиці в кінці лютого. Це також і всі ті, хто виступив проти режиму в різних куточках країни, а потім пропав без вісті, чи був замордований з самого початку Євромайдану. Про них згадуватимуть очевидці тих подій, їхні учасники, та родичі загиблих.

40. Орден Героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] / Вікіпедія : сайт. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Орден_Героїв_Небесної_Сотні (дата звернення 28.01.2023).

41. Пам'яті Героїв Небесної Сотні присвячується [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу :

<https://www.youtube.com/watch?v=uveyZjPMenI> (дата звернення 29.01.2023).

20 лютого Україна вшануватиме пам'ять Героїв Небесної Сотні. Героїв, які ціною власного життя захищали ідеали демократії, відстоювали права та свободи громадян, європейське майбутнє України. Саме в цей день на Майдані загинуло найбільше активістів Революції Гідності.

42. Пам'ятна хода на честь перших загиблих Євромайдану відбулася у Києві [Електронний ресурс] // Радіо Свобода : сайт. – Режим доступу :

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-yevromaydan-vshanutvannya/31666359.html> (дата звернення 29.01.2023).

43. Президент України Володимир Зеленський вшанував пам'ять Героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] // Укрінформ : сайт. – Режим доступу :

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3656936-prezident-vsanutvav-pamat-geroiv-nebesnoi-sotni.html> (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.

44. Розстріл Небесної Сотні: що ми знаємо про 20 лютого [Електронний ресурс] // Радіо Свобода : сайт. – Режим доступу :

<https://www.radiosvoboda.org/a/maidan-20-ljutogo-5-rokiv-potomu/29779320.html> (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.

45. Самопожертву Небесної Сотні можна порівняти з Героями Крут [Електронний ресурс] // Укрінформ : сайт. – Режим доступу :

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3405598-samopozertvu-nebesnoi-sotni-mozna-porivnati-z-geroami-krut-drobovic.html> (дата звернення 31.01.2023). – Назва з екрана.

46. Указ президента України № 69/2015 Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] // Президент України. Офіційне інтернет-представництво : сайт. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/692015-18468> (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.
47. Указ президента України № 844/2014 про Орден Героїв Небесної Сотні [Електронний ресурс] // Президент України. Офіційне інтернет-представництво : сайт. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/844/2014#Text> (дата звернення 26.01.2023). – Назва з екрана.
48. У Києві відзначили День Героїв Небесної Сотні. Як це було. Фоторепортаж [Електронний ресурс] // Суспільне Новини : сайт. – Режим доступу : <https://suspihne.media/208945-u-kievi-vidznacili-den-geroiv-nebesnoi-sotni-ak-ce-bulo-fotoreportaz/> (дата звернення 31. 01.2023). – Назва з екрана.

20 лютого в Україні - День пам'яті Героїв Небесної Сотні. З самого ранку у столиці відбулася низка протокольних заходів за участі керівництва держави й дипломатичних представництв: відвідання Меморіалу Героїв Небесної Сотні, покладання квітів. Протягом дня кияни долучалися до заходів з вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні та учасників Революції Гідності.

49. Штурм Майдану Ніч Пливе кача [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=HRu3LXOV8rs> (дата звернення 31.01.2023).

Ця пісня стала гімном Революції Гідності. Спроба штурму Майдану. Будинок Профспілок, що горить. Майдан. Народження нації українців.

50. Як гинула Небесна Сотня: історія безстрашності [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=-uNmJN510A0> (дата звернення 31. 01.2023).

Як гинула Небесна Сотня: історія безстрашності. Вони йшли вперед, сховавшись за дерев'яними щитами. Йшли добровільно. Проти людей зі зброєю. Вносили поранених та вбитих і повертались на їхнє місце, і знову йшли. Люди, що втратили страх, бо зачепили їхню гідність, їхнє відчуття справедливості.